

LEENA MÄKI-HAAPOJA

RAASTAVA RAKKAUS

Leena Mäki-Haapoja

RAASTAVA RAKKAUS

© 2014 Leena Mäki-Haapoja
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-318-338-4

1.

Tuijotan talomme harmaanvalkoiseksi kuluneeseen ulko-oveen teipattua, muoviin käärittyä pakettia, kuin se olisi naulattu siihen pysyvästi. On keskiyö, ja haluaisin mennä suoraan nukkumaan. Olemme olleet yhdessä työmatkalla aamusta lähtien. Ajatus ei kulje, silmäluomet painavat, ja minun täytyy pinnistellä, että saan syntymään yhtäkään selkeätä ajatusta, sanaa saati tekoa.

”Mikä tuo on”, kysyn Ristolta, joka tuijottelee takanani kengänkärkiään. Hän on vastannut vaihtelevasti kysymyksiini koko sen viidentoista vuoden ajan, minkä olemme olleet yhdessä. Nyt hän pysyy hiljaa. Hän potkiskelee sorakiviä pihassa, kohauttaa olkapäitään lähes huomaamattomasti ja pitää katseensa tiukasti maassa.

Irrotan lopulta paketin ovesta ja painelen sisälle lukemaan sitä. Kai tätä on pakko vilkaista. Lähetys näyttää viralliselta, eikä kodin ulko-ovesta kovin usein löydy teipattua pakettia. Taaskaan tuosta luuserista ei ole mi-

tään apua, ajattelen. Risto pysyy mykkänä ja poissaolevana. Aivan kuin hän haluaisi kutistua näkymättömäksi.

Paketti on nippu paperia. Otan paperinipun muovikääreestä pois. Luen otsikkoa, ja kurkkuani alkaa kuristaa. Kaikki minussa jähmettyy. Sana ”Ulosmittauspäätös” jää pyörimään huulilleni.

”Mitä helvettiä tämä on? Sinun puoliskosi kiinteistötämme on ulosmitattu. Mitä tämä tarkoittaa?” Katsahdan kysyvästi Ristoon, mutta hän ei vastaa. Riston suu on auki ja silmät eivät liiku, mutta tuskin hän on kuitenkaan yhtä hämmästynyt kuin minä.

”Sinulla on niin paljon maksettavaa ulosotossa, että kihlakunnanvouti on ulosmitannut sinun puoliskosi talostamme. Mitä ihmettä sinä olet mennyt tekemään? Miten paljon sinulla on velkoja ulosotossa?” Risto mittailee katseellaan olohuoneen tammiparkettia eikä sano vielääkään mitään.

Raivostun entisestään ja alan karjua: ”Kuinka paljon sinulla oikein on velkoja?” ”En tiedä”, Risto hokee. ”Miten niin et tiedä? Miten olet mennyt päästämään tämän näin pitkälle?” Risto tuntuu kutistuvan olemattomiin, mutta hän väittää yhä, ettei hän tiedä asiasta mitään.

”Miten tyhmänä sinä minua pidät? Ei tällaista tuosta vaan mennä tekemään. Sinuun on taatusti oltu monta kertaa yhteydessä ennen kuin näin järeisiin keinoihin on tartuttu. On eri asia uhkailla toimenpiteillä kuin alkaa toimia oikeasti.”

Vedän henkeä ja jatkan: ”Etkö sinä tollo ole tehnyt mitään asioiden järjestämiseksi? Oletko sinä vain pelannut Xboxia päivät pitkät, kun minä olen raatanut töissä? Helvetin paskiainen!”

Hätäännyn. Kävelen edestakaisin, olen unohtanut päällystakkini ja kengät jalkaani ja ravaan eteisen, keittiön ja olohuoneen väliä. Yöllä ei enää voi soittaakaan mihinkään.

”Miten tämä on mahdollista”, kyselen taas Ristolta heristäen paperia hänen edessään. ”En tiedä perkele!” Hän sylkäisee sanat suustaan näyttäen siltä kuin hänen kimppuunsa olisi hyökätty ja häntä olisi pahasti loukattu. Huudan raivosta punaisena: ”Miten niin et tiedä, eihän tällaisia toimenpiteitä ja papereita tyhjästä tule, mitä helvettiä sinä olet mennyt tekemään!” Tiedän, että huutamiseni vain lukkiuttaa Ristoa entisestään, mutta en voi itselleni mitään. Tällaista ei voi tapahtua, minulle ei voi näin käydä, tämä ei voi olla totta.

”Miten paljon oikein olet velkaa ja kenelle?” ”En minä tiedä, usko jo!”, väittää Risto. Jatkan tivaamista, karjumista ja kyselemistäni tuntikausia. En voi lopettaa sättimistäni. Paasaan, kunnes minulta katoaa ääni.

En pysty istumaan, kävelen ympäriinsä tilavassa kivitallossamme. Risto ei inahdakaan, vaikka minä kuulustelen: ”Miksi sinä et ole kertonut minulle mitään tällaisesta? Onhan sinun täytynyt tietää, että velkojat ovat kimpussasi, ja että he ovat kääntyneet ulosottomiehen puoleen. Oletko sinä idiootti? Etkö sinä tajua, että tätä

ei olisi missään nimessä saanut päästää näin pitkälle?
Miksi et kertonut minulle? Jotain olisi pitänyt sopia!”

Laitan kännykän herättämään aamulla kello seitsemän. Päätän soittaa kihlakunnanvoudin suoraan numeroon heti kello kahdeksan. Yritän nukkua, mutta uni ei tule. Pyöriskelen sängyssä aamuun asti. Nousen ylös, keitän neljä kuppia kahvia. Odotan, että kello lyö kahdeksan, ja voin alkaa soitella ympäriinsä tai mitä ihmettä tässä nyt sitten pitääkään tehdä. Nyyhkytän, miten tässä näin kävi.

Soitan voudille. Pian huomaa, että me huudamme toisillemme kumpikin samoin sanoin: ”Älä sinä huuda minulle!”

”Minulla ei ole mitään vaikeuksia myydä kiinteistöstänne Riston omistamaa osuutta”, vouti jylisee vanhan virkamiehen arvovaltaisella äänellä. ”Kyllä minä sen saan myydyksi, ei se ole mikään ongelma”, hän jatkaa. Lyön lopulta luurin korvaan. Raivoni keskellä ihmette-

len, miten hän voi myydä ja ainakaan helposti puolet kiinteistöstä. Kuka ostaisi puolet talosta?

Mielikuvissani seison jo pakkohuutokaupan aikana kotiportaillani Riston savikiekkoammuntaan tarkoitettu, kaiverruksin koristeltu haulikko kädessäni ja uhoan, että tänne sisälle ei kukaan pääse, autotallista voi kyllä puolittamisen aloittaa! Ei kukaan voi olla niin hullu, että ostaisi puolet talosta varsinkin, kun siellä häijy akka puolustautuu ja taistelee kynsin hampain omastaan. Luuleeko ne, että tämä on joku hiton maatila!

Sen minä kyllä osaan, puolustautua ja taistella, minä en anna ikinä periksi. Valitettavasti, koska joskus luovuttamalla pääsisi paljon helpommalla. Kaikki asiathan eivät edes ole kamppailun arvoisia. Talo on.

Vouti ehti puhelimessa sanoa, että Ristolla on useita velkojia kimpussa. Hänen velkasaldonsa on ylittänyt satatuhatta euroa. Käännyn Ristoon päin. Yritän pysyä rauhallisena, mutta se on mahdotonta. ”Mistä sinulle on tullut sata tonnia ulosottovelkaa?” Yllätyn, kun Risto

vastaa täysin tyynesti: ”Vähän kaikenlaisesta, luottokorttilaskuista, ja autonlainanlyhennyksistä... Sikariharrastuksesta ja konjakeista myös, luulisin.”

”Ja kengätkin piti saatana olla omien jalkojen mittojen mukaan tehdyt”, kuulen tokaisevani hänelle.

”Etkö ole maksanut autolainaasi?” ”En vähään aikaan.”

”Miksi ihmeessä et ole maksanut sitä?” ”Kun ei ole ollut rahaa millä maksaa.” ”Kuinka pitkältä ajalta sinulla on maksamatta?” ”En muista, ehkä kuudelta kuukaudesta.” ”Niin pitkältä ajalta”, huudahdan. ”Miten sinulla ei muka ole ollut rahaa?” ”Ei vaan ole ollut nyt.” ”Mutta sinullahan on palkka.” ”Joo...”, hymähtää Risto väkinäisesti.

...

”Mitä teille on tapahtunut? Miksi Risto ei ole maksanut omaa osuuttaan asuntolainasta kolmeen kuukauteen? Miksi hän ei vastaa puhelimeensa? Olen tavoitellut häntä jo monta päivää, nyt heti on tuotava pankkiin

kaksituhatta euroa”, pankinjohtaja käskyttää puhelimessa.

Kuulen raskaan huokauksen. Samalla hänen sanansa alkavat sulattaa aivoni horroksesta. Sanat kaikuivat korvissani uudelleen ja uudelleen.

Yritän keskittyä hetkeksi vain hengittämään. Olen joutunut keskelle painajaista.

”Oletko sinä vielä siellä”, kuuluu langan toisesta päästä. Havahdun siihen. ”Olen olen. En tiedä, mutta otan selvää”, saan lopulta kakistettua ulos. Onko tämä jotain pilaa, kysyn itseltäni, mutta tuskinpa pankinjohtaja huvikseen tällaisia puheluja soittaa.

Katson ilmeettömänä, mitään näkemättä, vastaanottohuoneeni kulmaikkunasta merelle. Nyt en voi lamaan-tua, nyt on toimittava. Nyt en saa antaa valtaa kauhulle. Tässä täytyy olla jokin väärinkäsitys. Soitan Ristolle. ”Mistä on kysymys”, kysyn kerrottua, mitä pankin-

johtaja on minulle sanonut. ”Joo, minä maksan sen heti”, Risto vastaa.

Mitään muuta hän ei sano vaan katkaisee saman tien puhelumme. Selityksiä en saa, eikä minulla ole aikaa lypsää niitä, minulla on hätä. Tunnen, kuinka paniikki alkaa herätä minussa, ja ahdistus hyökkää sisuksiini. Oksettaa. Istun nojatuoliin potilaiden paikalle. Keskityn hengitykseeni.

”Näinkö ensimmäinen kunnon kesälomani alkaa”, kysyn terapeutiltani myöhemmin iltapäivällä. ”Yli kymmenen vuotta odotin tätä viiden viikon lomaa. Vaihdoin aikoinaan työpaikkaa niin usein, ettei minulle ehtinyt kertyä kesälomaa. Nyt yrittäjänä olisin halunnut satsata kerrankin itseeni.”

”Vatsassani puristaa. Juoksen oksentamaan tai tyhjentämään suoliston. Saman vaikutuksen saavat vieläkin aikaan myös verottajan ja pankin kirjeet, vaikka ei minulla mitään pelättävää tai salattavaa olekaan”, totean terapeutilleni.

Seuraavana päivänä pankinjohtaja soittaa uudelleen entistäkin kireämpänä, kun minunkaan tililläni ei ole rahaa lainojen lyhennyksiin. Ihmettelemme sitä yhdessä, mutta onneksi tiedän, että neljän päivän päästä erääntyvät seuraavat laskuttamani laskut. Rahaa pitäisi olla tulossa, mutta ilmeisesti potilaani eivät ole maksaneet sovitusti. Sovimme, että tapaamme pankissa seuraavana päivänä.

Pankki näyttää majesteettiselta. Astumme Riston kanssa vaitonaisina ja hermoillen jyrävästä ovesta sisään. Tällä kertaa en kykene ihastelemaan pankkisalia. Upeat kattomaalaukset ja muu prameus pelottavat minua, koska tämä on maailma, jossa raha ratkaisee. Löytyykö täältä lainkaan inhimillisyyttä?

Pankissa toteamme, että minun tililleni ovat rahat tulleet ja minun osaltani ongelmia ei ole. Risto väittää maksaneensa tarvittavat rahat toisesta pankista edellisenä päivänä. Seuraavalla viikolla pankinjohtaja kuitenkin soittaa taas minulle, ettei Risto ole maksanut

rästejään. Risto on valehdellut meille molemmille päin naamaa.

”Rahat tarvitaan nyt! Risto ylittää tilinsä jatkuvasti, joten hän käyttää pankkikorttiaan laittomasti.” Pankinjohtaja jatkaa sitten hieman tyynempään sävyyn: ”Sinä joudut nyt valitettavasti syyttä suotta kärsimään Riston takia, vaikka sinä olet aina hoitanut asiasi erittäin hyvin. Jos Risto ei hoida rahoja pankkiin, me irtisanomme Riston pankkikortin ja samalla myös asuntoluoton. Mitäs sitten tehdään?”

”Minua on petetty, Risto on varastanut minulta rahaa”, kerron pankinjohtajalle. ”Epäilen, että tässä on taustalla uupumusta ja masennusta. Yritän nyt heti tavoittaa Riston ja saada hänet vielä tänään tuomaan rahat.” ”Minä soitan sinulle joka tapauksessa myöhemmin tänään, jotta saat tietää, tulivatko ne meille”, lupaa pankinjohtaja.

Risto ei vastaa puhelimeensa, ei edes minulle. Sydän hakkaa, hikoilen kuin saunassa, ja soittelen Riston per-

heenjäsenille kysyen, mistä saan Riston kiinni. Nyt on hätä, sanon jokaiselle, kun minulle ei millään haluta kertoa mitään.

Lopulta saan Riston puhelimeen vanhempien kautta. Hän inttää ensin maksaneensa, mutta vihdoin viimein hän myöntää, että hänellä ei ole rahaa. ”Jos tulee pakko huutokauppa, minun kaikki säästöni ja vanhempieni minulle säästämät lapsilisät menevät kankkulan kaivoon”, huudan hänelle ja vaadin häntä heti tulemaan Vaasaan äitinsä luota hevonkuusesta ja viemään heti kaksituhatta euroa pankkiin. Viimeinkin hän vie rahat. Olen kuvitellut mistään mitään tietämättä, että hän otti palkkaennakkoa.

Vasta pitkän ajan kuluttua noista puhelinsoitoista huomasin, että minulle ei tullut enää postia. ”Mihin ovat hävinneet laskut ja muut kirjeet”, ihmettelin ääneen. Soitin postiin ja selvittelin tilannetta, jota he eivät ymmärtäneet lainkaan. He väittivät toimittaneensa postimme normaalisti.

Kun kirjeitä ei soittoni jälkeenkään näkynyt, soitin uudelleen postiin, ja nyt pääsin valittamaan postinkulusta jakelupäällikölle. Risto ei siihenkään sanonut mitään, vaan hän oli jopa samaa mieltä, kun ehdotin, että laadimme selvityspyynnön ja vahingonkorvausvaatimuksen postille haluten tietää, miksi emme saa kirjeitämme.

Hitto, onko joku varastanut postia postilaatikostamme? Kuka se voisi olla ja miksi? Joku naapurin pikkupoika ko tekee meille kiusaa? Täällähän asuu kunnollista porukkaa. Siis täytyyhän isojen ja prameiden talojen omistajien olla tosi hyviä sekä onnellisia ihmisiä ja perheitä. Niin, mutta voivathan uravanhempien lapset olla kaameita huligaaneja, jotka kapinoivat yksinäisyyttään.

Onko joku tuolla hiiviskellyt illan hämärtyessä ja ryhtynyt postirosvoksi? Onko hän tehnyt jotain muutakin, tarkkaillut meitä kiikareilla metsän suojasta? Ei hyvä luoja, ei voi olla totta! Onko hän vaarallinen, joku sekopää, jolla viiraa pahasti eikä silti ole päässyt hoitoon? Muistelen, kantavatko jotkut entiset potilaani minulle kaunaa, mutta ei siinäkään ole mitään järkeä.

Tämä ei voi olla totta, ehkä herään ja huomaa nähneeni unta tai jotain. En osaa kuin toistella lausetta, ”tämä ei voi olla totta”, niin kauan, että alan jo itsekin hermostua koko huudahdukseen. Ihan kuin olisin lamaan-tunut myös kielellisesti, minulla on vaikeuksia saada sanoja suustani. Minua alkaa huimata, täytyy istua ja hengittää syvään ja rauhallisesti. Nyt ei auta edes paniikki.

Istun ärtyneenä tietokoneen ääressä kirjoittamassa yksityiskohtia pursuavaa valitusta postilaitokselle, ja tarkistelen Ristolta päivämääriä niille uskomattomille tapahtumille, joita olemme kohdanneet. Tekstiä tulee monta sivua, olenhan aina ollut kaikessa perusteellinen.

Esimerkiksi myöhään eräänä perjantai-iltana pihaamme ajoi valkoinen farmari-Audi. Kaksi pikemmin pelottavan kuin luotettavan ja uskottavan näköistä miestä tuli hakemaan Riston autoa rahoitusyhtiölle maksamattomien autolainanlyhennysten takia. Miehillä oli rekka täynnä autoja jossain kauempana odottamassa ja siihen olisivat halunneet Ristonkin auton lastata.

Toinen autonhakijoista näytti bodarilta, pikimusta tukka, pitkä ja takkuinen tumma parta, kultaiset korvarenskaat sekä mustat verkkarihousut ja nahkatakki. Hän hoiti puhumisen. Toinen mies tyytyi istumaan uudenkarheassa ja isossa Audissaan, taisi olla mallia A6. Varsinaisia gangstereiden prototyyppejä, ainakin sellaisen silmissä, joka ei ole koskaan elämässään kohdannut rikollisia muualla kuin elokuvissa.

Risto väitti, ettei hän ole saanut maksulappuja. Minä idiootti uskoin ja ärähdin, ettei tämä näin voi mennä, että tulette vain hakemaan auton pois, ettekä lähetä edes karhukirjettä. ”Olet sinäkin ääliö, kun et kysele niiden lyhennyslappujen perään. Kyllähän sinä tiedät, että joka kuukausi pitää autolainaa lyhentää”, sähähdin heti perään Ristolle, joka mykistyi.

Uhkasin soittaa poliisit. Miehet sanoivat, että soita vaan. Selvisi, että maksamalla kaksituhatta euroa Jaguar saa jäädä. Neuvottelimme asian niin, että Risto lainaa summan äidiltään, joka asui autonhakijoiden reitin varrella. Miehet eivät kuitenkaan halunneet käteistä vaan

Leena Mäki-Haapoja asuu nykyisin Vaasassa, mutta hän on kotoisin Kauhavan Ylihärmästä. Hän on koulutukseltaan KM, psykologi ja ylemmän erityistason psykoterapeutti.

Hän on jo kauan toiminut yksityisenä psykoterapeuttina, mutta hän on työskennellyt myös psykologina erikoissairaanhoidossa, lehtorina kansanopistossa ja luokanopettajana.

Tässä romaanissa lukija saa samalla ainutlaatuisen tilaisuuden tutustua psykoterapioiden kiehtovaan maailmaan.

Katriina on psykologi ja psykoterapeutti. Hän elää hyvässä avoliitossa, isossa kivitalossa komedien autojen keskellä.

Kaikki ei olekaan totta. Katriina huomaa joutuneensa vuosia kestäneen petoksen uhriksi. Hänen avopuolisonsa Risto, patologinen valehtelija, on salaa tuhonnut oman taloudellisen tilanteensa ja ajaa myös Katriinan taloudelliseen abdimkoon.

Tottuus alkaa vähitellen selvitä. Katriina ryhtyy Riston pelastusoperaatioon. Petos kuitenkin jatkuu uusilla valheilla vanhojen päälle. Risto paljastuu myös alkoholistiksi.

Katriina romahtaa, menettää yönensä, uupuu, masentuu ja ahdistuu. Edessä on myös psykiatrinen sairaalahoido.

Kirja on kertomus vaikeasta toipumisesta. Oman psykoterapiansa, sitkeytensä ja määrätietoisuutensa ansiosta Katriina alkaa vähitellen kunnoutua. Hän kampailee psykoterapeuttina keskellä omien potilaidensa terapeuttia, potilaansa omassa psykoterapiassaan, sairaalassa ja ylipäätään elämässään.

Oman värinän tarinaan tuovat myös Katriinan persoonalliset asiakkaat. Lukija saa kurkistaa psykoterapiamaailmaan kolmesta eri näkökulmasta: potilas, terapeutti ja terapeutin terapeutti.

Kirjassa kuvataan tilanteita terapeuttina, Katriinan omaa psykoterapiata, uutta avoliittoa, sairaalassa saattuneita kommelluksia ja muutenkin elämää.

Kirjassa kuvataan raastavan viipottämistä ja nostamatta psykoterapeuttia jaloille, miten petollisuus parhaimmillaan johtaa taloudelliseen hirttiin, eroon, henkiseen romahtamiseen. Tarina sisältää myös väkivallan toivon sävyä ja elämäntyytyväisyyden. Elämä kantaa sittenkin vai kantaako?

Katriina löytää myös uuden avopuolison, varatuomari Markuksen, joka vaikuttaa uuelmien tyytymyksestä. Uusi rakkaus on tällä kertaa se oikea, josta Katriina on aina haaveillut.

Mutta ei, se ei mennyt niin...

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi